

Recensie

Foutloos Leren bij dementie

Een praktische handleiding

BOOM LEMMA
UITGEVERS

Maartje de Werd
Daniëlle Boelen
Roy Kessels

Foutloos Leren bij dementie

Een praktische handleiding

Maartje de Werd, Daniëlle Boelen
en Roy Kessels

Boom Lemma uitgevers

Den Haag 2013

ISBN 978-90-5931-939-4

113 pagina's, €19,50

Het is een valkuil van vele professionals in de zorg dat zij denken dat na het stellen van de diagnose dementie er weinig te doen is dat nog effectief en doelmatig is. Foutloos Leren bewijst het tegendeel. Deze instructiemethode is effectief gebleken voor het optimaliseren van het lerend vermogen van personen met ernstige geheugenstoornissen. Aan de hand van deze methode kunnen alledaagse vaardigheden (opnieuw) geleerd worden, wat kan

bijdragen aan de zelfstandigheid en de vergroting van het gevoel van eigenwaarde van personen met bijvoorbeeld dementie. Voor mensen die in instellingen wonen, kan Foutloos Leren bijdragen aan een vermindering van de zorgafhankelijkheid. Daarnaast kan dit een verlichting in zorgtaken betekenen voor mantelzorgers.

Het boek, met een voorwoord van Marcel Olde Rikkert, hoogleraar geriatrie en hoofd van het Radboud Alzheimer Centrum/Afdeling Geriatrie, is geschreven als een praktische handleiding om patiënten en hun naasten te begeleiden naar betere mogelijkheden van herkenning, behandeling en begeleiding van lichte tot ernstige cognitieve stoornissen. Het principe van Foutloos Leren kan aan de hand van voorbeelden uit het boek worden toegepast en is bedoeld voor psychologen, ergotherapeuten, fysiotherapeuten, logopedisten, activiteitenbegeleiders en verpleegkundigen werkend in de zorgpraktijk. Er worden handvatten geboden voor het geven van instructies bij het (her)leren van vaardigheden aan personen met een verminderd leervermogen en tevens adviezen gegeven voor een positieve benadering. Uitgangspunt hierbij is dat er nog heel veel te bereiken is voor mensen met beperkingen in de geheugen- en leerfuncties.

Het boek is helder opgebouwd en makkelijk leesbaar. In de inleiding geven de auteurs, die alle drie een (neuro)psychologische achtergrond hebben en onder andere werkzaam zijn op de afdeling Medische Psychologie van het UMC St Radboud, een kort overzicht van de werking van het geheugen, geheugensystemen, geheugenstoornissen en vormen van dementie. In een literatuuroverzicht wordt een opsomming gegeven van 26 onderzoeken (merendeels N=1-studies) die de effectiviteit van Foutloos Leren hebben onderzocht. De auteurs concluderen dat leren met behulp van foutreducerende instructietechnieken tot significant betere resultaten leidt bij de onderzochte doelgroep dan leren met fouten, de zogeheten trial and error methode.

De kern van het boek wordt gevormd door de Handleiding Foutloos Leren. Hierin wordt beschreven bij welke doelgroep de methode kan worden toegepast, welke vaardigheidseisen er aan de behandelaren worden gesteld, hoe de keuze voor de aan te leren taken kan worden gemaakt en welke tijdsinvestering het toepassen van de methode kost. De procedure van het Foutloos Leren zelf wordt aan de hand van een praktisch voorbeeld (tafel dekken) stap voor stap uitgewerkt.

Recensie

Zoals de titel van het boek al aangeeft, zijn alle inspanningen erop gericht de cliënt een taak te leren zonder dat er fouten optreden. Dat geldt zowel voor het aanleren van de taak als voor het uitvoeren van de eenmaal aangeleerde (deel) handelingen, waarbij de geleerde informatie moet worden opge-

diept uit het geheugen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van impliciet leren: de handelingen worden ingeslepen door herhaling en oefening in kleine stappen, gebruikmakend van het associatieve vermogen van het geheugen. Het boek wordt afgesloten met een hoofdstuk over de implemen-

tatie van de methode waarin enkele casussen worden besproken. Concluderend kan ik zeggen dat dit een boek een aanrader is voor iedereen die vanuit zijn profesie met dementerenden te maken heeft.

Walter Hanssen